

Franjevci i laična bratinstva

Relativno mnogo se je naglašavala pobožnost hrvatskoga naroda i entuzijastično poštovanje Blažene Djevice Marije. To valja ča u naše vrime. U dobi gorljivoga širenja protestantizma med susjedskimi Nijmci i Ugri su bili Hrvati jak stup katolicizma. Oni su se svom moću odupirali toj njim tuđoj vjeri, a katolicizam je učvrstio njev identitet. Toj stalnosti u vjeri su u velikoj mjeri pridonašali uz domaće duhovnike i vjerski redi - kod nas jezuiti i franjevci. Na tri načine je narod prodibljivao svoju vjeru: narodnimi misijami, shodišći i bratinstvi pasa, ka su ali postojala dost kratko vrime, naime od 1752. do 1787 ljeta.

Misionar, Juraj Mulih

Misije kot dani vjerske obnove

Vjerski redi su po dogovoru sa seoskim farnikom ili s dotičnim biskupom slali svoje misionare u sela sa ciljem, da pojačaju vjerski žitak i ga obnovu. Oni su prodikovali, sklapali stališke dogovore, spovidali, služili svete maše i organizirali (u ranijem vrimenu) pokorne procesije.

Željezno, Crikva na brigu, kamo hodočastu Hrvati

Ov način vjerske obnove se je gajio još nekoliko ljet po Drugom svitskom boju, a korak po korak je mirno zaspao. Danas se već ne držu misije. Najpoznatija ličnost narodnih misijov je bio jezuitski pater Juraj Mulih. Rodjen je u Hrvatskoj, u okolici Zagreba, i je misionirao u različni krajina Hrvatske. Pozvala ga je od biskupija u Djuri, da Hrvatom u Zapadnoj Ugarskoj drži misije. Zanimljivo je, da ga bečanska biskupija - pod nje jurisdikciju su padali ončas još postojeći dolnjaustrijanski Hrvati - nije nikada pozvala, da drži misije. Mulih je bio med 1748. i 1750. ljetom u neki naši seli i je održavao misioniske dane. U zimski miseci, kad zbog vrimenskih neprilik nisu bile moguće misije, pisao je literarna djela, da bi podupirala njegovo poslovanje. On ih je dao tiskati i dilio ih je narodu. Tako je pokušio pojačati efekt misijov. Nastao je sa svojimi djeli najaktivniji i najplodniji vjerski pisac svoje dobe. Za naše ljude je napisao dvoja djela, i to "Pripravljanje k szpovidi" - ko je tiskano 1748. ljeta u Željeznu - ter "Duhovne jacske", izdane 1750. ljeta u Djuri. Bile su to knjižice manjega opsega. Naklada nije bila prevelika. Zato ih je mogao diliti samo u manjoj mjeri. Istodobno - morebit ohrabreni od Mulihovoga djela - su počeli i franjevci svoje misionisko djelo u naši seli. Njevi kloštri u Željeznu i Novom Gradu (Güssingu) su slali misionare med sjeverne i južne Hrvate.

Pravoda su franjevci ostavili diblje slijede nego duhovni otac, Juraj Mulih. Oni su misionirali u bliskoj okolici svojih kloštrov, a Mulih je išao na "turneje" kroz hrvatska sela.

Shodišća kot velika vjerska spravišća.

Ona su važan znak za narodnu pobožnost. Mi Hrvati se na određene dane sastanemo u Celju, Željeznu, Lovreti i na drugi mjesti. Onda molimo, slušamo prodike i pohadjamo svete maše. U velikom su ovi dani popularni. Svakako oni kot diozimateljev zbudjaju vjersku ćut i pobožnost.

Ćisto muška organizacija

Organizaciju "Bratinstvo pasa" (Gürtelbruderschaft) su utemeljili i peljali franjevci. Ljeta 1585. je papa Sikstus II. u varošu Asisi, u franjevaćkom središću oživotvorio ovu silnu vjersku manifestaciju.

Gibanje ovoga laićnoga bratinstva je dospilo u 18. stoljeću i u našu krajinu. Utemeljeno je 1752. ljeta u okolici Željeznoga i Novoga Grada. Onda su postojali i franjevaćki kloštri.

Žalibože je ta vjerska družina kod nas cvitala samo 35 ljet, ar je raspušćena ljeta 1787. tokom vjerskih reformov cesara Jožefa II.

U ozračju ovih dvih zgora napomenutih kloštrov su hrvatski franjevci jur prlje gajili vjerske aktivnosti u svojoj bližoj okolici i marljivo organizirali vjerske misije, shodišća, sastavljali vjersku literaturu i s njom opskrbljivali narod.

Zahvaljujući sastankom tih bratinstav u Željeznu i Novom Gradu su hrvatski franjevci podupirali duševni i kulturni razvitak hrvatskoga naroda.

Mnogi zaslužni pripadniki toga reda nam već nisu poznati. Ali moremo istaknuti trime. Oni su nam ostavili velika književna djela: Jeremija Šostarić, Lovre Bogović i Bogumir Palković su mnogo pridonosli širenju pobožnosti u narodu, ali i hrvatske rići.

Piše: Feliks Vanšić